

Documentinformatie	Status:
Naam document: strategisch beleidsplan 2017-2021 sgvodef.docx	Goedgekeurd door RvT op 29 mei 2017
Auteur: Frans Ebskamp	
Versie dd: 8 mei 2017	

Strategisch beleidsplan 2017-2021

Scholengemeenschap voor vrijeschoolonderwijs

Wilhelminasingel 15
6524 AJ Nijmegen
bestuur@sgvvs.nl

Stichtse Vrije School te Zeist
Novalis College te Eindhoven
Karel de Grote College te Nijmegen
Tobiasschool te Zeist

Wilhelminasingel 15
6524 AJ Nijmegen
024 3820460

Inleiding

Vrijescholen in Nederland maken een sterke groei door zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs. Vrijeschoolonderwijs is 'in' en heeft meestal een goede pers. De inspanningen van de Vereniging van vrijescholen hebben daarbij een belangrijke rol gespeeld. Die groei is bijzonder voor een onderwijsbeweging die in 2019 honderd jaar bestaat.

In de afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan de ontwikkeling van de kwaliteit van ons onderwijs met interne audits, collegiale visitaties, tevredenheidsonderzoeken en met de instelling van het Lectoraat Waarde(n) van het vrijeschoolonderwijs.

Ondertussen zitten andere scholen ook niet stil. Veel scholen profileren zich sterk: ze gebruiken 'onze' motto's ('hoofd, hart en handen', 'geen vat vullen maar een vuur ontsteken') of afficheren zich als veilige school, cultuurprofielschool, excellente school. Ook het bedrijfsleven gebruikt ons motto: 'worden wie je bent' (Randstad).

Vrijescholen kunnen zich met dit soort kwalificaties steeds minder onderscheiden en zullen scherp naar buiten moeten brengen wat hen onderscheidt van andere scholen.

De omgeving van de scholen is ook sterk in beweging. Er zijn veel resultaten uit wetenschappelijk breinonderzoek, de politiek heeft een duidelijke onderwijsagenda onder andere gericht op gepersonaliseerd leren, burgerschapsvorming, vermindering van kansenongelijkheid en is bezig om het nieuwe onderwijs van de toekomst te definiëren (Onderwijs 2032). De ideeën van Gert Biesta vinden in het denken over onderwijs steeds meer navolging. De leerlingen hebben zich uiteen te zetten met een sterk voortschrijdende informatietechnologie.

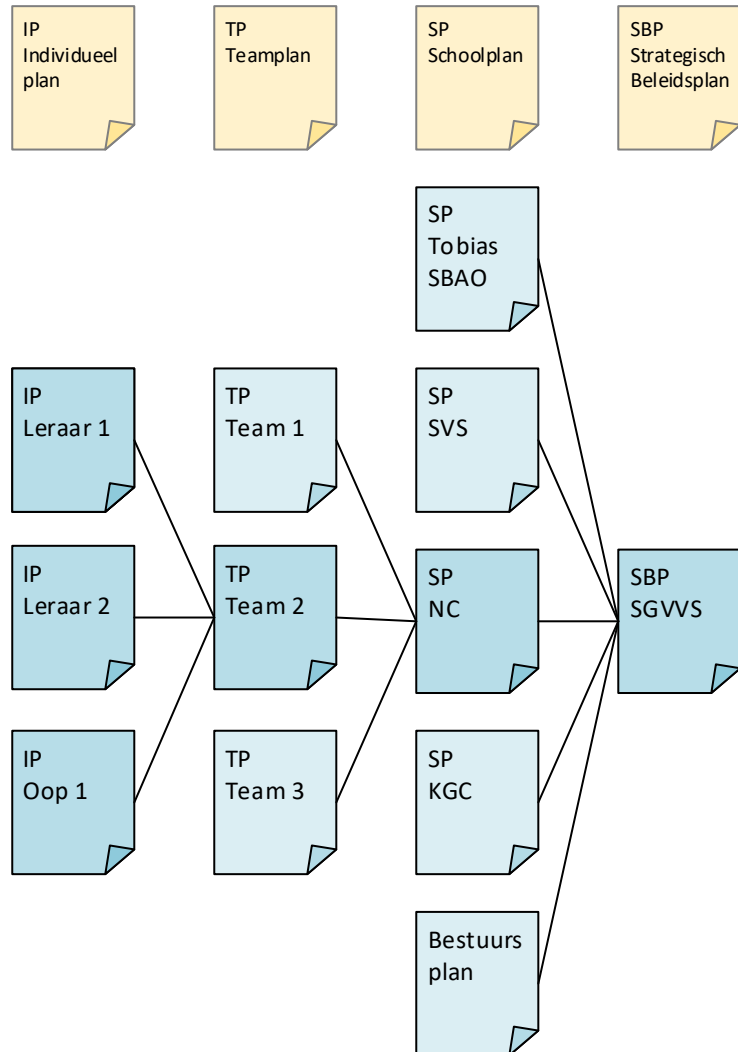
Vrijescholen willen vanuit de antroposofische menskunde het onderwijs verder ontwikkelen binnen politieke kaders en met nieuwe hedendaagse inzichten. Zij moeten daarbij een scherpe visie hebben op wat de leerling van deze tijd nodig heeft om aan de wereld van morgen bij te dragen. De huidige visie is vrij impliciet en daarmee onderscheiden vrijescholen zich steeds minder van andere scholen. Vrijescholen kunnen nog als methodeschool worden gezien terwijl we de ambitie moeten hebben om als onderwijsvernieuwer te boek te staan. Dan kan vrijeschoolonderwijs invloedrijk zijn: het kan de maatschappij verrijken en verdient een bredere invloed dan alleen op onze eigen leerlingen.

Met dit strategisch beleidsplan willen we deze beweging expliciet in gang zetten. Het vorige beleidsplan loopt in 2017 af. Dat plan was overwegend door de schoolleiding geschreven. Voor dit plan hebben we in het najaar van 2016 met alle geledingen (leerlingen, ouders, medewerkers, school/teamleiding) op alle scholen in werkgroepen gesproken over de toekomst van ons onderwijs. Een verwerkingsgroep van twee leerlingen, een ouder, twee leraren, een schoolleider en de bestuurder hebben uit de veelheid van opbrengsten de belangrijkste gezamenlijke elementen voor de komende jaren gehaald en verwerkt in een concept strategisch beleidsplan. Het resultaat is opnieuw met alle geledingen besproken. Men kon zich er in vinden en er waren adviezen over de formuleringen.

De Tobiasschool heeft vanwege de bijzondere leerlingenpopulatie een eigen strategisch beleidsplan gemaakt dat op enkele onderdelen licht afwijkt van dit plan.

Structuur

Het strategisch beleid werkt door in vier lagen. De grote ontwikkelijnen voor alle scholen gezamenlijk zijn in het strategisch beleid samengevat. Vanuit dit algemene scholengemeenschapsbeleid en met specifieke schooldoelen maken de scholen hun schoolplan en de bestuurder zijn bestuursplan. De teams beschrijven hun bijdragen aan de schoolontwikkeling in teamplannen en de medewerkers tenslotte dragen met hun individuele activiteiten bij aan de team- en schooldoelen.



1paginaplan

We werken met toegankelijke overzichten waaruit in enkele oogopslagen duidelijk is waar iedereen mee bezig is of wil zijn. Dat zijn beleidsplannen van één pagina met vier onderdelen:

1. Missie (waar staan we voor?)
2. Kernwaarden
3. Visie (waar gaan we voor?)
4. Doelen

Missie en kernwaarden horen bij de schoolgemeenschap en zijn voor alle plannen dezelfde. Visie en doelen zijn toegesneden op het organisatieniveau van het plan (scholengemeenschap, school, team, medewerker).

Op deze wijze kan iedereen met enkele A4-tjes een overzicht maken van de doelen voor de komende jaren op alle organisatieniveaus.

The image shows four A4 pages pinned together, representing a '1-page plan' for Karel de Grote College. Each page is a different organizational level: Strategic Plan (2017-2021), School Plan (2017-2021), Team Plan (2017-2021), and Individual Plan (2017-2021). Each page contains the same core information: Mission, Core Values, Vision, and Objectives, but tailored to the specific level. The pages are visually identical in layout and content structure, with the only differences being the title and the organizational level they represent.

Elke medewerker draagt zo zijn steentje bij aan het realiseren van de doelen van team, school en scholengemeenschap. Daarnaast kunnen medewerker, team en school eigen doelen nastreven die niet noodzakelijkerwijs de 'hogere' doelen ondersteunen. Zolang ze de 'hogere' doelen niet in de weg staan kunnen die eigen doelen een inspiratiebron zijn en ons vrijeschoolonderwijs verder verrijken.

Startpunt

In het Strategische Beleidsplan 2012-2017 hebben we onze missie (waar we voor staan) en onze kernwaarden als volgt geformuleerd.

“Men dient niet te vragen: wat moet de mens weten en kennen voor de bestaande sociale orde? Maar: wat is in de mens in aanleg aanwezig en wat kan in hem ontwikkeld worden? Dan zal het mogelijk zijn de sociale orde steeds nieuwe krachten toe te voeren uit de opgroeiende generatie. Dan zal altijd datgene in die orde leven wat de tot haar toetredende volledige mensen ervan maken; daarentegen zal niet van de opgroeiende generatie gemaakt worden wat de bestaande sociale organisatie ervan wil maken.” Rudolf Steiner

De inspiratie van ons vrijeschoolonderwijs vindt zijn oorsprong in inzichten van de grondlegger van de antroposofie, Rudolf Steiner, die we in de dagelijkse ontmoeting met onze leerlingen, met de samenleving en met andere inspiratiebronnen voortdurend willen toetsen en verder ontwikkelen. Tegelijk kent onze pedagogie een onvervreembare kern: de gedachte dat iedere mens zijn eigen unieke levensweg gaat en dat hij zich daarbij laat leiden door allerlei motieven, vaak zonder zich daarvan bewust te zijn. Ons onderwijs wil de opgroeiende mens helpen om deze motieven te verhelderen en te ontwikkelen. Alleen wanneer ons onderwijs volop aandacht besteedt aan de onderlinge samenhang tussen materiële, ideële en sociale motieven (de eigen idealen, het innerlijke richtingsgevoel, de behoefte 'ertoe te doen' en voor anderen iets te betekenen, etc.) zal de leerling met enthousiasme aan de slag gaan. Dan worden in de leerling voornemens voor de toekomstige samenleving gewekt.

- ✳ Aan ons vrijeschoolonderwijs ligt een spirituele visie op de menselijke ontwikkeling ten grondslag. Deze ontwikkeling stopt niet bij het afronden van het onderwijs, al wordt daar wel de basis gelegd voor 'een leven lang leren'. De ontwikkeling van opgroeiende mensen verloopt volgens min of meer universele lijnen of leeftijdsfasen. Dit inzicht én de vermogens van de leerling geven vorm en inhoud aan het onderwijs.
Spirituele visie op de menselijke ontwikkeling
- ✳ Onderwijs is niet alleen een onderwijskundig-didactisch systeem, maar ook een gebied van de opvoedkunde. Deze opvoedkunde is evenzeer een opvoedkunst; de kunstzinnigheid daarvan kan in alle (school)vakken en in de dagelijkse ontmoeting met de leerlingen beoefend worden.
Kunstzinnige pedagogie: opvoedkunst
- ✳ Het is essentieel én kenmerkend dat ons vrijeschoolonderwijs en de medewerkers zich voortdurend ontwikkelen, in wetenschappelijke, spirituele en kunstzinnige zin. Iemand iets leren betekent dat je jezelf lerend opstelt.
Ontwikkeling van onderwijs en medewerkers
- ✳ Onderwijs vindt plaats in een omgeving die open staat naar de samenleving en die voor alle deelnemers aan de onderwijsgemeenschap veilig is, in de ruimste zin van het woord. Dat vereist een klimaat van wederzijdse aandacht en waardering van ieders kwaliteiten en tekortkomingen.
Open en veilige leergemeenschap

Deze missie en deze kernwaarden blijven de leidraad voor de komende periode.

Missie (waar staan we voor?)

De inspiratie van ons vrijeschoolonderwijs vindt zijn oorsprong in inzichten van de grondlegger van de antroposofie, Rudolf Steiner, die we in de dagelijkse ontmoeting met onze leerlingen, met de samenleving en met andere inspiratiebronnen voortdurend willen ontwikkelen. Tegelijk kent onze pedagogie een onvervreembare kern: de gedachte dat iedere mens zijn eigen unieke levensweg gaat en dat hij zich daarbij laat leiden door, vaak onbewuste, idealen. Ons onderwijs wil de opgroeiende mens helpen om deze idealen te verhelderen en te ontwikkelen. Alleen wanneer ons onderwijs volop aandacht besteedt aan de onderlinge samenhang tussen materiële, sociale en ideële motieven zal de jonge mens met enthousiasme leren. Dan kan de jonge mens vanuit zijn gewekte idealen de toekomstige samenleving mede vormgeven.

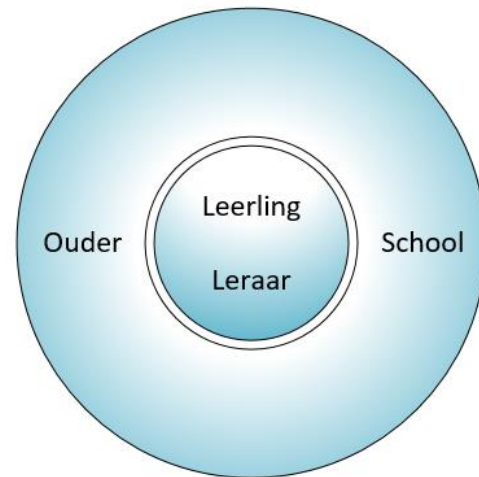
Onze kernwaarden

- * Spirituele visie op de menselijke ontwikkeling
- * Kunstzinnige pedagogie: opvoedkunst
- * Ontwikkeling van onderwijs en medewerkers
- * Open en veilige leergemeenschap

Visie (waar gaan we voor?)

Ons vrijeschoolonderwijs heeft als belangrijkste doel het wekken van de idealen van de jonge mens. De inrichting van het onderwijs en de doelen die we ons stellen bezien we voortdurend in dat licht.

- * Goed onderwijs komt tot stand in een dialoog met de betrokkenen partners: medewerkers, leerlingen en ouders. De leraar heeft als inbrenger van de menskundige visie en zijn vakmanschap een leidende rol. Onderwijsontwikkelingen in Nederland en daarbuiten laten zien dat leerlingen een belangrijkere rol krijgen bij het vormgeven van het onderwijs. Door *personaliseren* kunnen medewerkers beter inspelen op de leerstrategieën en de leerbehoeften van leerlingen. De leerling wordt dan naast de medewerkers medeschepper van het onderwijs.



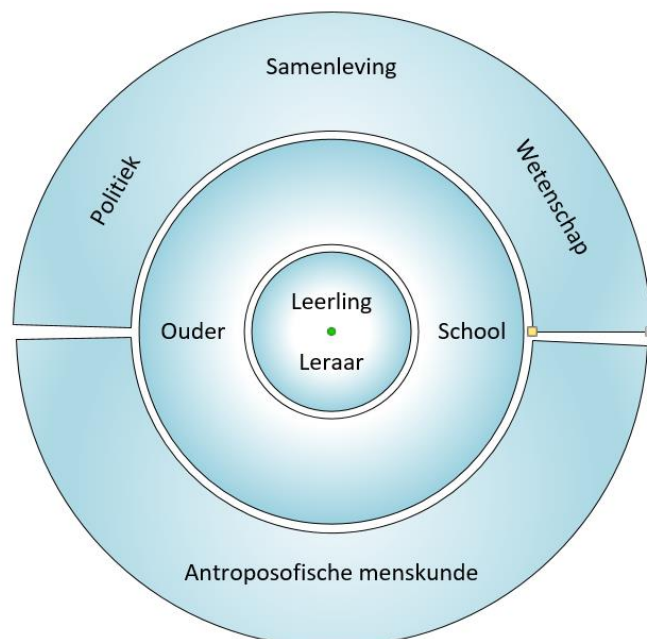
De ouders hebben als primaire opvoeders belangrijke medezeggenschap over het onderwijs en adviseren de school.

Door een intensieve samenwerking van medewerkers, leerlingen en ouders kan een prikkelende leergemeenschap ontstaan.

Wij ontmoeten elkaar in een uitdagende leergemeenschap van leerlingen, medewerkers en ouders.

- * De antroposofische menskunde is de bezieling van ons onderwijs. Onze samenleving verandert voortdurend en doet een beroep op onze medewerkers om nieuwe inzichten en nieuwe technologieën te verbinden met onze menskundige visie. Deze voortdurende dynamiek leidt tot modern vrijeschoolonderwijs.

Wij vormen een school met wortels in de antroposofische menskunde en met een visie op modern, zich ontwikkelend vrijeschoolonderwijs.



- * Maatschappelijke, wetenschappelijke en politieke ontwikkelingen hebben grote invloed op het onderwijs. Voor een deel verwelkomen we die ontwikkelingen en we verbinden ze met onze menskundige visie. Maar soms ook staan de politieke eisen haaks op onze eigen onderwijsvisie. Door met lef zichtbaar te zijn op plekken waar

we de ontwikkelingen kunnen beïnvloeden, bevechten we onze pedagogische ruimte.

Wij staan actief in de wereld en komen op voor de pedagogische ruimte.

- * Wij willen het eigenaarschap van de leraar versterken, de leraar –in afstemming met de leerlingen- ontwerper van de leerstof laten zijn met maximale eigen speelruimte, waarbij een goede balans tussen vrijeschoolpedagogie en externe eisen ontstaat. Dat doet een beroep op de schoolleiding om dat mogelijk te maken en een beroep op de leraar om daar actief in te stappen.

Wij zien de leraar als ontwerper van de lesinhoud.

Visie (waar gaan we voor?)

- * Wij ontmoeten elkaar in een uitdagende leergemeenschap van leerlingen, medewerkers en ouders.
- * Wij vormen een school met wortels in de antroposofisch menskunde en met een visie op modern, zich ontwikkelend vrijeschoolonderwijs.
- * Wij staan actief in de wereld en komen op voor de pedagogische ruimte.
- * Wij zien de leraar als ontwerper van de lesinhoud.

Doelen

Vanuit de visie hebben we doelen voor de komende vier jaar gesteld. De doelen zijn met voorbeelden toegelicht. De praktische invulling van de doelen gebeurt op bestuurs-, school-, team- en medewerkersniveau.

✳ **Medewerkers, leerlingen en ouders werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan de ontwikkeling van het onderwijs.**

Voorbeelden:

Medewerkers werken met elkaar aan onderwijsontwikkeling. Zij geven elkaar feedback door intervisie. Leraren gaan regelmatig in gesprek met de klas en de leerling over de leerbehoeftes van de leerlingen. De leraar betreft de leerlingen bij de beoordeling van zijn functioneren. De school zorgt voor een goed werkend ouderplatform en leerlingenraad en betreft ouders en leerlingen bij ontwikkelingen. De school biedt ouders verdieping in de vrijeschoolpedagogie.

✳ **We creëren mogelijkheden waardoor leraren zich eigenaar voelen van hun onderwijs.**

Voorbeelden:

De school zorgt dat leraren ruimte hebben om te ontwikkelen. De school ziet de leraar in zijn eigenaarschap. Leraren delen eigen onderwijsontwikkelingen met collega's. De school bevordert de beschikbaarheid van lesmateriaal in de vrijeschoolwiki. De school stimuleert de ontwikkeling van examendekkende kernmethodes.

✳ **Vanuit de vrijeschoolpedagogie wegen wij maatschappelijke ontwikkelingen en maken we duidelijk welke keuzes we in ons onderwijsaanbod maken en waarom we dat doen.**

Voorbeelden:

De inrichting van leerplan en leerwegen is herkenbaar gestoeld op de antroposofische menskunde en de maatschappelijke omgeving. Ons onderwijs heeft duidelijk onderscheidende kwaliteiten die we door voorlichting en het onderhouden van externe contacten op een toegankelijke wijze naar buiten brengen.

✳ **Wij werken samen met partners in de samenleving, mengen ons in het onderwijsdebat en strijden voor de ruimte voor ons vrijeschoolonderwijs.**

Voorbeelden:

We treden gezamenlijk (vanuit de scholengemeenschap en vanuit de vrijescholen in Nederland) naar buiten met onze visie op onderwijs. Scholen onderhouden onderwijsinhoudelijke contacten met scholen in de eigen regio. Schoolleiders en bestuurders nemen actief deel aan landelijke overleggen met scholen, besturenorganisaties etc. Veel medewerkers zijn ook buiten de eigen school actief in het onderwijs (nascholing, ontwikkelgroepen, intervisie). Scholen zoeken samenwerking met andere scholen in projecten of activiteiten.

✳ **Wij ontwikkelen een gemeenschappelijke visie op digitale geletterdheid en het gebruik van ICT.**

Voorbeelden:

Op het niveau van de scholengemeenschap (liever nog op landelijk niveau) werken we vanuit de menskunde aan een breed gedragen visie op digitale geletterdheid en de omgang met ICT. Vanuit de gezamenlijke visie geven scholen en teams het leerplan en het ICT-beleid verder vorm.

Strategisch beleidsplan SGVVS 2017-2021

Missie

De inspiratie van ons vrijeschoolonderwijs vindt zijn oorsprong in inzichten van de grondlegger van de antroposofie, Rudolf Steiner, die we in de dagelijkse ontmoeting met onze leerlingen, met de samenleving en met andere inspiratiebronnen voortdurend willen ontwikkelen. Tegelijk kent onze pedagogie een onvervreemdbare kern: de gedachte dat iedere mens zijn eigen unieke levensweg gaat en dat hij zich daarbij laat leiden door, vaak onbewuste, idealen. Ons onderwijs wil de opgroeiende mens helpen om deze idealen te verhelderen en te ontwikkelen. Alleen wanneer ons onderwijs volop aandacht besteedt aan de onderlinge samenhang tussen materiële, sociale en ideële motieven zal de jonge mens met enthousiasme leren. Dan kan de jonge mens vanuit zijn gewekte idealen de toekomstige samenleving mede vormgeven.

Kernwaarden

- * Spirituele visie op de menselijke ontwikkeling
- * Kunstzinnige pedagogie: opvoedkunst
- * Ontwikkeling van onderwijs en medewerkers
- * Open en veilige leergemeenschap

Visie

- * Wij vormen een uitdagende leergemeenschap van medewerkers, leerlingen en ouders.
- * Wij vormen een school met wortels in de antroposofisch menskunde en met een visie op modern, zich ontwikkelend vrijeschoolonderwijs.
- * Wij staan actief in de wereld en komen op voor de pedagogische ruimte.
- * Wij zien de leraar als ontwerper van de lesinhoud.

Doelen

- * Medewerkers, leerlingen en ouders werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan de ontwikkeling van het onderwijs.
- * We creëren mogelijkheden waardoor leraren zich eigenaar voelen van hun onderwijs.
- * Vanuit de vrijeschoolpedagogie wegen we maatschappelijke ontwikkelingen en maken duidelijk welke keuzes we in ons onderwijsaanbod maken en waarom we dat doen.
- * Wij werken samen met partners in de samenleving, mengen ons in het onderwijsdebat en strijden voor de ruimte voor ons vrijeschoolonderwijs.
- * Wij ontwikkelen een gemeenschappelijke visie op digitale geletterdheid het gebruik van ICT.